

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง กลไกการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดพะเยา (พ.ศ.2553-2556) ของส่วนราชการ เอกชน ประชาสังคมและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษากระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดของจังหวัดพะเยา กลไกและระดับการมีส่วนร่วมของส่วนราชการ เอกชน ประชาสังคม และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดของจังหวัดพะเยา และปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของส่วนราชการ เอกชน ประชาสังคม และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดของจังหวัดพะเยา

5.1 สรุปผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 กระบวนการ/ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดพะเยา พ.ศ. 2553-2556

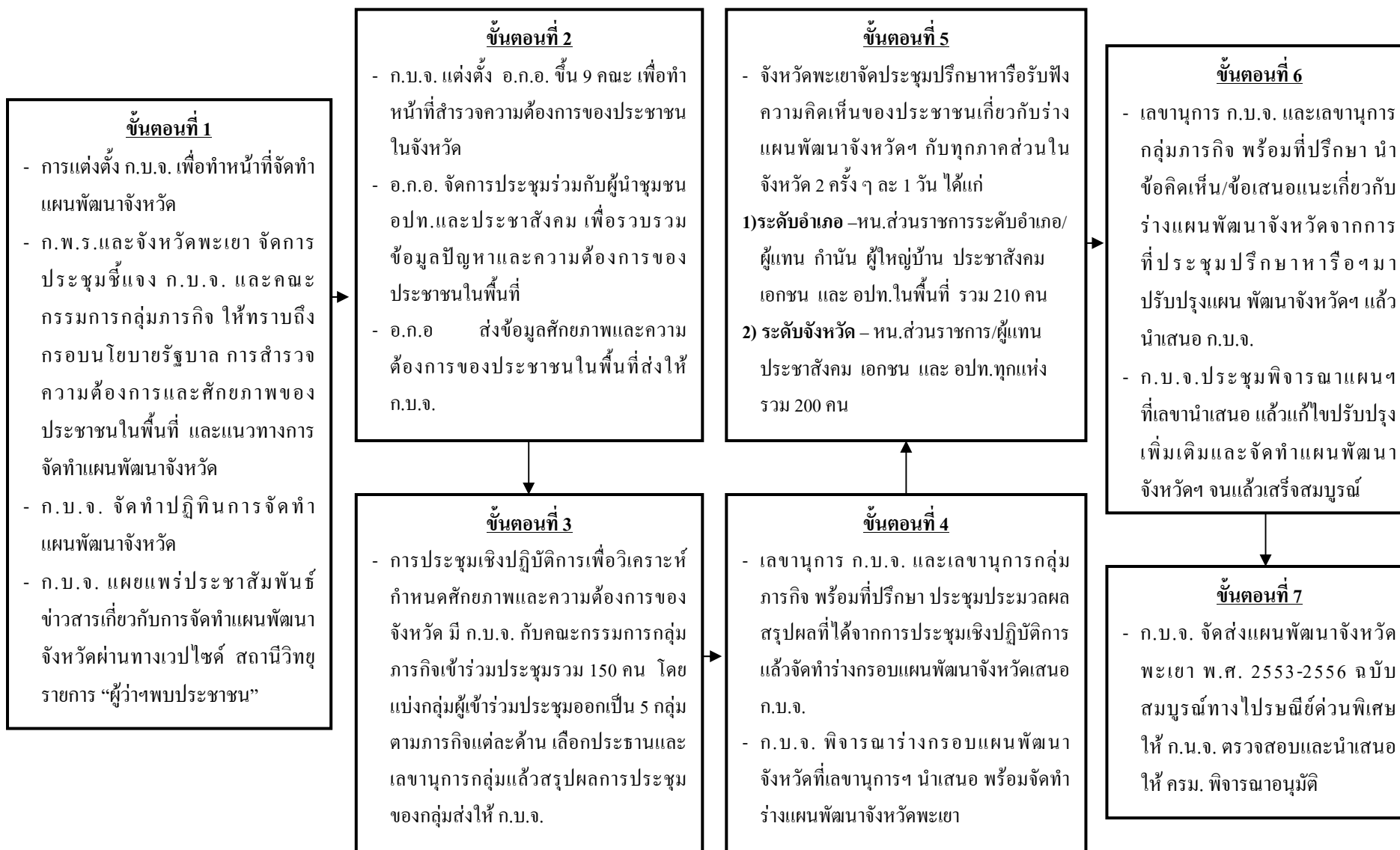
กระบวนการ/ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดพะเยา พ.ศ. 2553-2556 มีทั้งสิ้น 7 ขั้นตอน ดังนี้

- ขั้นตอนที่ 1 การศึกษารอบนโยบาย แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจระดับชาติ การสำรวจความต้องการและศักยภาพของประชาชนในพื้นที่ และแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด
- ขั้นตอนที่ 2 การรวบรวมข้อมูลศักยภาพและสำรวจความต้องการของประชาชน
- ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์เพื่อกำหนดศักยภาพและความต้องการของจังหวัด
- ขั้นตอนที่ 4 การจัดทำร่างแผนพัฒนาจังหวัด
- ขั้นตอนที่ 5 การประชุมปรึกษาหารือกับทุกภาคส่วนในจังหวัด
- ขั้นตอนที่ 6 การปรับปรุงแผนพัฒนาจังหวัดให้สมบูรณ์
- ขั้นตอนที่ 7 การเสนอแผนพัฒนาจังหวัดให้ ก.น.จ. และคณะรัฐมนตรีพิจารณา

อนุมัติ

ซึ่งผู้ศึกษาได้สรุปเป็นแผนผังดังต่อไปนี้

แผนผังกระบวนการ/ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดพะเยา พ.ศ. 2553-2556

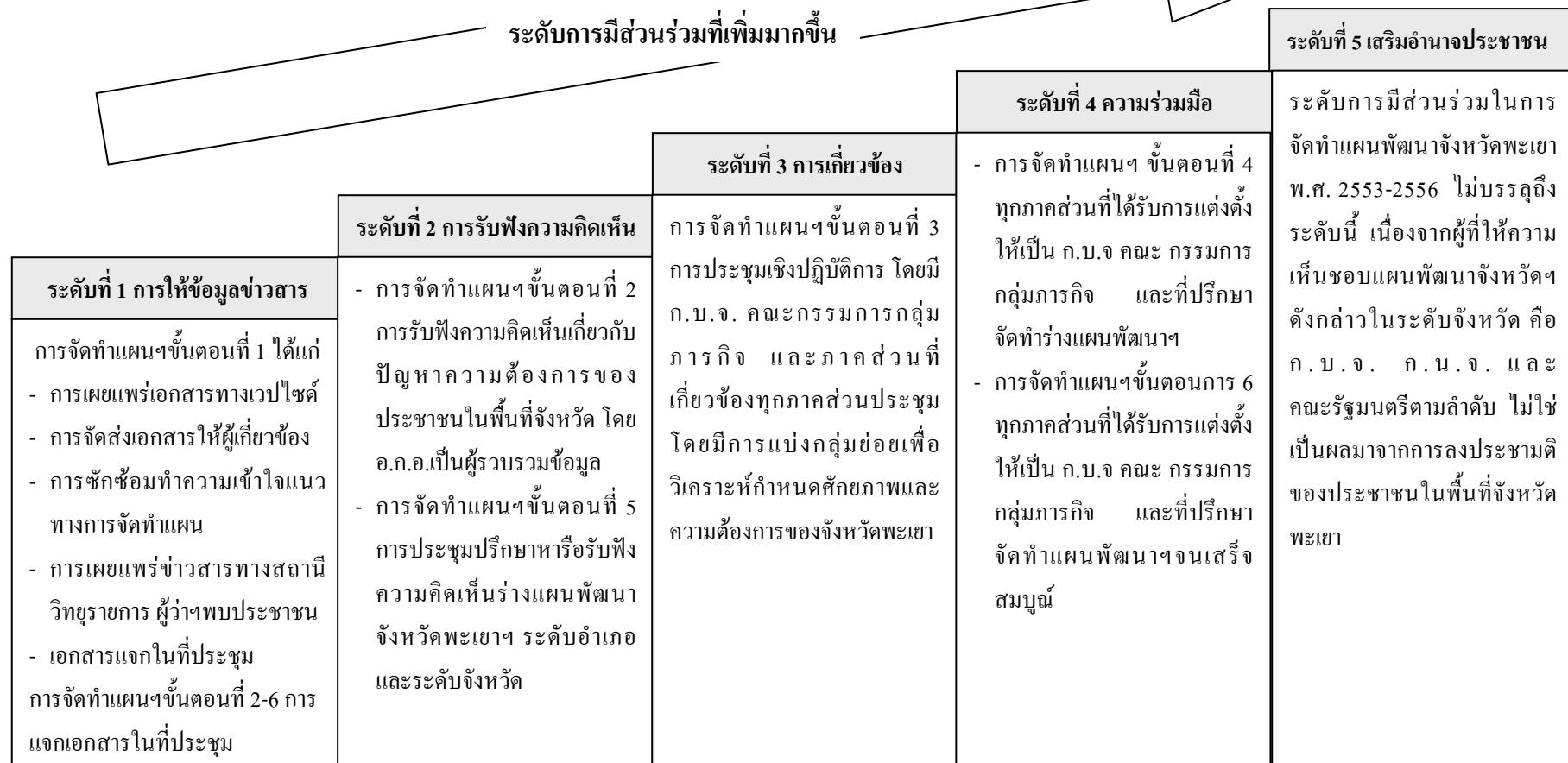
ส่วนที่ 2 กลไกการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดพะเยา พ.ศ. 2553-2556
ของส่วนราชการ เอกชน ประชาสังคมและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มี 2 รูปแบบ ได้แก่

1. คณะกรรมการ ได้แก่
 - คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.)
 - คณะกรรมการบริหารราชการจังหวัดพะเยาแบบบูรณาการ (คณะกรรมการกลุ่มภารกิจ)
 - คณะอนุกรรมการระดับอำเภอ (อ.ก.อ.)
2. การประชุมปรึกษาหารือรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

ส่วนที่ 3 ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดพะเยา พ.ศ. 2553-2556
ของส่วนราชการ เอกชน ประชาสังคมและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการศึกษา ผู้ศึกษาพบว่าระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดพะเยา พ.ศ. 2553-2556 มีระดับที่เพิ่มขึ้น โดยเริ่มจากระดับที่ 1 การให้ข้อมูลข่าวสาร ระดับที่ 2 การรับฟังความคิดเห็น ระดับที่ 3 การเกี่ยวข้อง จนถึงระดับที่ 4 ความร่วมมือ ตามลำดับ โดยไม่บรรลุถึงระดับที่ 5 การเสริมอำนาจประชาชน แต่อย่างใด ปรากฏตามแผนภาพดังต่อไปนี้

แผนผังระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดพะเยา พ.ศ. 2553-2556

ส่วนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดพะเยา พ.ศ. 2553-2556 ของส่วนราชการ เอกชน ประชาสังคมและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่

1. ปัญหาความไม่เท่าเทียมกันในการบริหารจัดการ
 - ความไม่เท่าเทียมในการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด พบในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดพะเยา พ.ศ. 2553-2556 กระบวน/ขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 5
 - ความไม่เท่าเทียมกันในการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด กระบวนการ/ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดฯ ในขั้นตอนที่ 2 ขั้นตอนที่ 4 และขั้นตอนที่ 6
2. ปัญหาความไม่เหมาะสมในการบริหารจัดการ
 - ความไม่เหมาะสมของระยะเวลาในการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด พบในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดพะเยา พ.ศ. 2553-2556 กระบวน/ขั้นตอนที่ 5
 - ความไม่เหมาะสมของสถานที่จัดการประชุม พบในกระบวนการ/ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดฯ ในขั้นตอนที่ 5
3. การแต่งตั้งบุคลากรผู้ปฏิบัติงานไม่สอดคล้องกับที่กฎหมายกำหนด พบในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดพะเยา พ.ศ. 2553-2556 กระบวน/ขั้นตอนที่ 1
4. เครือข่ายภาคเอกชน/ภาคประชาสังคมยังไม่เข้มแข็ง
5. ภาครัฐยังไม่มีความจริงใจที่จะให้ภาคเอกชนและภาคประชาสังคมเข้าร่วมกระบวนการจัดทำแผนอย่างแท้จริง

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดพะเยา (พ.ศ.2553-2556) ของส่วนราชการ เอกชน ประชาสังคมและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้อภิปรายผลการศึกษาในประเด็น ดังต่อไปนี้

5.2.1 กระบวน/ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดพะเยา พ.ศ. 2553-2556 ของส่วนราชการ เอกชน ประชาสังคมและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กระบวนการ/ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดพะเยา พ.ศ. 2553-2556 ที่ผู้ศึกษาค้นพบทั้ง 7 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษากรอบนโยบาย แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจระดับชาติ การสำรวจความต้องการและศักยภาพของประชาชนในพื้นที่ และแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด ขั้นตอนที่ 2 การรวบรวมข้อมูลศักยภาพและสำรวจความต้องการของประชาชน ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์เพื่อกำหนดศักยภาพและความต้องการของจังหวัด

ขั้นตอนที่ 4 การจัดทำร่างแผนพัฒนาจังหวัด ขั้นตอนที่ 5 การประชุมปรึกษาหารือกับทุกภาคส่วนในจังหวัด ขั้นตอนที่ 6 การปรับปรุงแผนพัฒนาจังหวัดให้สมบูรณ์ ขั้นตอนที่ 7 การเสนอแผนพัฒนาจังหวัดให้ ก.น.จ. และคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติ มีความสอดคล้องในบางกระบวนการในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นที่อดีตรัฐมนตรี (2551) ค้นพบว่า การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นดังกล่าวประกอบด้วย กระบวนการรวบรวมข้อมูลและปัญหาสำคัญ ตลอดจนความต้องการของชุมชน การวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินสถานภาพการพัฒนาของท้องถิ่นในปัจจุบัน การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดมุ่งหมาย เป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมของประชาชน

จุดแข็ง (Strengths) ของกระบวนการ/ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดพะเยา พ.ศ. 2553-2556 ได้แก่

- 1) ในทุกกระบวนการ/ขั้นตอน ทุกภาคส่วน ได้แก่ ส่วนราชการ สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน และประชาคม ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดในฐานะคณะกรรมการจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.)
- 2) มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดให้กับผู้เกี่ยวข้องและประชาชนทั่วไปได้รับทราบในหลายช่องทาง ได้แก่ การประชุมซักซ้อมความเข้าใจ เอกสารประกอบการประชุม ทางเว็บไซต์สำนักงานจังหวัดพะเยา และทางสถานีวิทยุรายการ “ผู้ว่าฯ พบประชาชน”
- 3) การสำรวจศักยภาพ ปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ โดยการประชุมหารือร่วมกันระหว่าง อ.ก.อ. ผู้นำชุมชน ประชาสังคมและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่ โดยจัดการประชุมขึ้น ณ ที่ทำการอำเภอแต่ละอำเภอ ทำให้มีจำนวนผู้เข้าร่วมประชุมมาก เพราะเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางน้อย

จุดอ่อน (Weaknesses) ของกระบวนการ/ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดพะเยา พ.ศ. 2553-2556 ได้แก่

- 1) ผู้ที่มีความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดฯ ตามช่องทางที่มีการเผยแพร่มากที่สุดคือ ภาคส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม รวมทั้งประชาชนทั่วไป ยกเว้นผู้ที่เป็ ก.บ.จ. จะมีความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารน้อยมาก เพราะประชาชนส่วนใหญ่ไม่ได้เข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตั้งแต่กระบวนการเริ่มแรก แต่จะมาเข้าร่วมในกระบวนการจัดทำแผนเฉพาะขั้นตอนที่ 3 และ 5 เท่านั้น อีกทั้ง ยังมีความรู้ความเชี่ยวชาญด้าน

เทคโนโลยีสารสนเทศน้อย ประกอบกับขาดแคลนอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์เชื่อมต่อ รวมทั้งไม่ได้รับฟังรายการวิทยุ “ผู้ว่าฯ พบประชาชน” ประจำ

2) การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อวิเคราะห์กำหนดศักยภาพและความต้องการของ จังหวัด ซึ่งมีการแบ่งผู้เข้าประชุมออกเป็นกลุ่มย่อยพิจารณาในประเด็นยุทธศาสตร์ที่แตกต่างกัน ทำให้ผู้เข้าร่วมประชุมตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มตามความสนใจ/เกี่ยวข้อง/การมีส่วนได้เสีย ส่งผลให้ จำนวนและสัดส่วนผู้เข้าร่วมประชุมของแต่ละกลุ่มไม่เท่ากัน ซึ่งมีผลต่อมติที่ประชุมว่ามีความชอบธรรมเพียงใด

3) ปฏิทินการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดพะเยา พ.ศ. 2553-2556 กำหนดระยะเวลาในการสำรวจรวบรวมข้อมูลศักยภาพ ปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งการประชุมปรึกษาหารือกับทุกภาคส่วนในจังหวัดพะเยาเพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างแผนพัฒนา จังหวัดน้อยเกินไป ทำให้ผู้เกี่ยวข้องต้องรีบเร่งและรวบรัดในการดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ระยะเวลาที่กำหนด

4) การประชุมเพื่อประมวลผลสรุป จากการประชุมเชิงปฏิบัติการแล้วจัดทำร่างกรอบ แผนพัฒนาจังหวัดพะเยาฯ และการประชุมเพื่อประมวลผลสรุปจากการประชุมปรึกษาหารือรับ ฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน เพื่อจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดพะเยาฯ เสร็จสมบูรณ์ โดยไม่มี ภาคเอกชน ประชาสังคมและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมในการดำเนินการ ทำให้เกิดความ ไม่เท่าเทียมกันในการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

5) สถานที่จัดการประชุมการประชุมปรึกษาหารือกับทุกภาคส่วนในจังหวัดพะเยาเพื่อ รับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2553-2556 ทั้งระดับอำเภอและจังหวัด ใช้สถานที่แห่งเดียวกัน โดยตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองพะเยา ทำให้ผู้เข้าร่วมประชุมซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ ต่างอำเภอมายังสถานที่จัดการประชุมล่าช้าและจำเป็นจะต้องเดินทางกลับภูมิลำเนาก่อนจบการ ประชุม

6) การให้จัดทำแผนพัฒนาจังหวัดพะเยา พ.ศ. 2553-2556 จนเสร็จสมบูรณ์ พร้อม จัดส่งให้ ก.น.จ. และคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติ ไม่ได้เป็นผลมาจากมาจากการทำประชามติทั่ว ทั้งจังหวัด

โอกาส (Opportunities) ของกระบวนการ/ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดพะเยา พ.ศ. 2553-2556 ได้แก่

1) ช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในปัจจุบันมีเพิ่มมากขึ้น ได้แก่ เคเบิลท้องถิ่น หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น แผ่นพับประชาสัมพันธ์ เสียงตามสายของแต่ละชุมชน การเสวนาเวที

สาธารณะ การถ่ายทอดสดการประชุมผ่านทางสถานีโทรทัศน์เคเบิลทีวีในท้องถิ่น รายการวิทยุ และระบบวิดีโอคอนเฟอเรนซ์ หรือการประชุมทางเครือข่าย

2) ภาคเอกชนและประชาสังคม รวมทั้งประชาชนทั่วไป มีความกระตือรือร้นและต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน หรือตรวจสอบภาคส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น

3) ทักษะของภาคประชาสังคมที่มีต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดฯ มีแนวโน้มดีขึ้น เนื่องจากการเข้าร่วมเป็น ก.บ.จ. หรือคณะกรรมการชุดอื่น ไม่ได้กระทบกระเทือนต่อตำแหน่งหน้าที่หรือสภาพทางสังคม แต่หากเป็นการส่งเสริมสถานะทางสังคมให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีมากยิ่งขึ้น

4) ภาคประชาสังคมบางส่วนได้ริเริ่มดำเนินการศึกษาและจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของตนเอง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน และใช้เป็นสิ่งแสดงถึงสภาพปัญหาและความต้องการของภาคส่วนของตนเอง และจะขับเคลื่อนผลักดันให้ยุทธศาสตร์ของตนเองเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาจังหวัดต่อไปในอนาคต

อุปสรรค (Threats) ของกระบวนการ/ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดพะเยา พ.ศ. 2553-2556 ได้แก่

- 1) ค่าใช้จ่ายในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในทุกช่องทางต่าง ๆ มีสูงเพิ่มขึ้น
- 2) ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม ยังขาดแคลนบุคลากรด้านวิชาการและเงินงบประมาณสนับสนุนในการเพิ่มความรู้ ทักษะความชำนาญในการจัดทำแผน รวมทั้งการเสริมสร้างเครือข่ายให้มีความเข้มแข็ง

5.2.2 กลไกการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดพะเยา พ.ศ. 2553-2556 ของส่วนราชการ เอกชน ประชาสังคมและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กลไกการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดพะเยา ปรากฏใน 2 รูปแบบ กล่าวคือ 1) คณะกรรมการ ได้แก่ คณะกรรมการจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) คณะกรรมการบริหารราชการจังหวัดพะเยาแบบบูรณาการ (คณะกรรมการกลุ่มภารกิจ) และคณะอนุกรรมการระดับอำเภอ (อ.ก.อ.) และ 2) การประชุมปรึกษาหารือรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

1. กลไกคณะกรรมการ ได้แก่ คณะกรรมการจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) คณะกรรมการบริหารราชการจังหวัดพะเยาแบบบูรณาการ (คณะกรรมการกลุ่มภารกิจ) และคณะอนุกรรมการระดับอำเภอ (อ.ก.อ.)

จุดแข็ง (Strengths) ของกลไกคณะกรรมการ ได้แก่

1) กลไกคณะกรรมการเป็นกลไกที่ถูกกำหนดขึ้นโดยอาศัยอำนาจของกฎหมาย และมีภาระหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด ดังนั้นการดำเนินงานของกลไกคณะกรรมการจึงชอบด้วยกฎหมาย

2) ทุกภาคส่วน ได้แก่ ส่วนราชการ เอกชน ประชาสังคม และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมเป็นคณะกรรมการจังหวัดแบบบูรณาการ และคณะกรรมการกลุ่มภารกิจ

3) คณะกรรมการกลุ่มภารกิจ โดยเฉพาะภาคส่วนราชการเป็นผู้มีความรู้ ทักษะ ความชำนาญในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด เนื่องจากได้ปฏิบัติหน้าที่ด้านการจัดทำยุทธศาสตร์ แผนงาน/โครงการของกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของจังหวัดมาโดยตลอด

4) คณะอนุกรรมการระดับอำเภอ (อ.ก.อ.) มีส่วนช่วยทำให้การสำรวจศักยภาพ ปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ เป็นไปด้วยความรวดเร็ว ครอบคลุมทุกพื้นที่

จุดอ่อน (Weaknesses) ของกลไกคณะกรรมการ ได้แก่

1) จำนวนกรรมการ ก.บ.จ. ที่เป็นผู้แทนหัวหน้าส่วนราชการที่มีสำนักงานอยู่ในจังหวัดไม่ว่าจะเป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาคหรือราชการบริหารส่วนกลาง ผู้แทนจากองค์กรเอกชนและผู้แทนภาคประชาสังคมมีมากกว่าที่กฎหมายกำหนด แต่จำนวนกรรมการที่เป็นผู้แทนผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนด

2) จำนวนกรรมการกลุ่มภารกิจแต่ละกลุ่ม มีภาคส่วนราชการมากกว่าภาคส่วนเอกชน ประชาสังคม และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งผลให้ยุทธศาสตร์ แผนงาน/โครงการ ที่กรรมการกลุ่มภารกิจจัดทำขึ้น ยังมีเป็นลักษณะแผนงาน/โครงการย่อยตามภารกิจของหน่วยงาน ส่วนราชการ ซึ่งสนองความต้องการเฉพาะพื้นที่/เฉพาะกลุ่ม ไม่ใช่เมกะโปรเจกต์ที่สนองต่อความต้องการของทุกคน/ทุกในพื้นที่

3) ก.บ.จ. และคณะกรรมการกลุ่มภารกิจ ที่มาจากราชการประชาสังคม ยังมีทัศนคติคิดว่าการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดเป็นภาระหน้าที่ของส่วนราชการ

4) ก.บ.จ. และคณะกรรมการกลุ่มภารกิจ ที่มาจากราชการเอกชนมีทัศนคติในทางลบว่าการเข้าไปมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการ เสมือนเป็นตราประทับให้ ก.บ.จ. และคณะกรรมการกลุ่มภารกิจ มีความสมบูรณ์สอดคล้องตามกฎหมายกำหนดเท่านั้น

5) ภาคเอกชนไม่ได้รับการแต่งตั้งให้เข้าร่วมเป็นคณะอนุกรรมการระดับอำเภอ (อ.ก.อ.)

โอกาส (Opportunities) ของกลไกคณะกรรมการ ได้แก่

1) ทศนคติของภาคประชาสังคมที่มีต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมเป็น ก.บ.จ. หรือ คณะกรรมการชุดอื่น มีแนวโน้มดีขึ้น เพราะการเป็น ก.บ.จ. หรือคณะกรรมการชุดอื่น ก่อให้เกิด ความรู้สึกว่าเป็นคนสำคัญ เป็นที่ยกย่องเชื่อถือได้รับการยอมรับนับถือ เป็นการส่งเสริมสถานะ ทางสังคมให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีมากยิ่งขึ้น

2) ปัจจุบันบุคคลผู้มีความรู้ความชำนาญด้านการจัดทำแผน ยุทธศาสตร์ โครงการ ต่างๆ มีแนวโน้มเข้าไปมีบทบาทสำคัญในภาคเอกชนและประชาสังคมเพิ่มมากขึ้น

อุปสรรค (Threats) ของกลไกคณะกรรมการ ได้แก่

1) ภาคส่วนประชาสังคมหนึ่งคน มีภาระหน้าที่และได้รับการแต่งตั้งให้ร่วมเป็น กรรมการหลายกลุ่ม ทั้งระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน ซึ่งการกำหนดวันดำเนินงานอาจ ซ้ำซ้อนกัน จึงต้องตัดสินใจเข้าร่วมงานกับกลุ่มที่มีความสำคัญกับการดำเนินชีวิตของตนมากที่สุด เป็นอันดับแรกก่อน

2) ภาคเอกชนและประชาสังคม ยังขาดทักษะความเชี่ยวชาญ การเป็นมืออาชีพ ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

2. กลไกการประชุมปรึกษาหารือรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

จุดแข็ง (Strengths) ของกลไกการประชุมปรึกษาหารือรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ได้แก่

1) กลไกการประชุมปรึกษาหารือรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับร่าง แผนพัฒนาจังหวัดพะเยา พ.ศ. 2553-2556 เป็นกลไกที่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากถูกกำหนดขึ้น ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. 2551 มาตรา 19 วรรคหนึ่ง

2) การแบ่งระดับการประชุมปรึกษาหารือรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับอำเภอและระดับจังหวัด ทำให้ง่ายต่อการรวบรวมสรุปข้อเสนอแนะและ ข้อคิดเห็น

3) จำนวนผู้เข้าร่วมประชุมที่มาจากภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุม ปรึกษาหารือรับฟังความคิดเห็นฯ เป็นจำนวนมาก

จุดอ่อน (Weaknesses) ของกลไกการประชุมปรึกษาหารือรับฟังความคิดเห็นของ ประชาชน ได้แก่

1) สถานที่จัดการประชุมการประชุมปรึกษาหารือฯ ทั้งระดับอำเภอและจังหวัด ใช้สถานที่แห่งเดียวกัน โดยตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองพะเยา ทำให้ผู้เข้าร่วมประชุมซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่

ต่างอำเภอมายังสถานที่จัดการประชุมล่าช้าและจำเป็นจะต้องเดินทางกลับภูมิลำเนาก่อนจบการประชุม

2) ระยะเวลาในการจัดการประชุมปรึกษาหารือฯ มีน้อยเกินไป ทำให้ผู้เข้าร่วมประชุมไม่สามารถศึกษารายละเอียดของแผนพัฒนาจังหวัดพะเยา พ.ศ. 2553-2556 ได้ครบทุกประเด็น จึงเลือกศึกษาและแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเฉพาะประเด็นที่ตนสนใจ/เกี่ยวข้องหรือส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของตน

3) ความล่าช้าของการดำเนินการเชิญและแจ้งกำหนดการประชุมให้กับผู้เกี่ยวข้องทราบ ทำให้ภาคเอกชนและภาคประชาสังคมบางส่วนไม่สามารถยกเลิกภารกิจส่วนตัวของตนเพื่อมาเข้าร่วมการประชุมได้

โอกาส (Opportunities) ของกลไกการประชุมปรึกษาหารือฯ รับฟังความคิดเห็นของประชาชน ได้แก่

1) ช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในปัจจุบันมีเพิ่มมากขึ้น ได้แก่ เเคเบิลท้องถิ่น หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น แผ่นพับประชาสัมพันธ์ และเสียงตามสายของแต่ละชุมชน

2) การถ่ายทอดสดผ่านระบบวิดีโอคอนเฟอเรนซ์ หรือการประชุมทางเครือข่ายอุปสรรค (Threats) ของกลไกการประชุมปรึกษาหารือฯ รับฟังความคิดเห็นของประชาชน ได้แก่

1) ภาคส่วนประชาสังคมหนึ่งคน มีภาระหน้าที่หลายอย่างในชุมชน ทำให้ต้องเลือกปฏิบัติหน้าที่ในชุมชนก่อน

2) ภาคส่วนเอกชนจะให้ความสำคัญกับธุรกิจของตนเองก่อนเสมอ ทั้งนี้อาจจะมีการส่งบุคคลอื่นที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดฯ เข้าร่วมการประชุมฯ แทน

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษากลไกการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดพะเยา พ.ศ. 2553-2556 ของส่วนราชการ เอกชน ประชาสังคมและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ควรเพิ่มช่องทางการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ได้แก่ เเคเบิลท้องถิ่น หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น แผ่นพับประชาสัมพันธ์ และเสียงตามสายของแต่ละชุมชน หรือการเสวนาเวทีสาธารณะ และการถ่ายทอดสดการประชุมผ่านทางสถานีโทรทัศน์เคเบิลทีวีในท้องถิ่น รายการวิทยุ และระบบวิดีโอคอนเฟอเรนซ์ หรือการประชุม

ทางเครือข่าย แม้ว่าการกระทำดังกล่าวจะเป็นการเพิ่มค่าใช้จ่ายให้มากขึ้น แต่ทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น

2. ควรปรับเปลี่ยนการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อวิเคราะห์กำหนดศักยภาพและความต้องการของจังหวัด จากการแบ่งกลุ่มย่อยเพื่อพิจารณาประเด็นยุทธศาสตร์พร้อมกัน ไปเป็นการร่วมกันพิจารณาไปที่ละประเด็นยุทธศาสตร์ แม้ว่าจะใช้ระยะเวลามากแต่ก็จะทำให้ทุกภาคส่วนได้ร่วมกันพิจารณาในทุกประเด็นยุทธศาสตร์ ไม่จำเป็นต้องเลือกเข้าร่วมในประเด็นยุทธศาสตร์ใดประเด็นหนึ่ง ซึ่งจะส่งผลให้ระดับการมีส่วนร่วมในระดับที่ 3 ความเกี่ยวข้อง มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

3. ควรเพิ่มระยะเวลาในการประชุมปรึกษาหารือรับฟังความคิดเห็นร่างแผนพัฒนาจังหวัดฯ ให้มากขึ้น และควรจัดส่งเอกสารการประชุมให้ผู้เข้าร่วมประชุมรับทราบล่วงหน้า ทั้งนี้ สถานที่จัดการประชุมก็ควรคำนึงถึงความสะดวก รวดเร็วในการเดินทางของผู้เข้าร่วมประชุมด้วย เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสและความสามารถในการแสดงความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุม

4. ควรส่งเสริมการเพิ่มความรู้ ทักษะ ความเชี่ยวชาญในการจัดทำแผนให้แก่ภาคเอกชนและประชาสังคม อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความเป็นมืออาชีพ ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงช่วงเวลาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชนด้วย เช่น จัดนิทรรศการในงานประเพณี/วันสำคัญต่าง ๆ การอบรมให้ความรู้ในช่วงเวลาว่างคืน/หลังเลิกงาน

5. ควรเพิ่มกลไกการทำประชาพิจารณ์ หรือการลงประชามติเกี่ยวกับแผนพัฒนาจังหวัด เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวิพากษ์วิจารณ์ หรือมอบอำนาจตัดสินใจคืนให้แก่ประชาชน

6. ควรเพิ่มบทบาทให้ภาคส่วนเอกชน ประชาสังคมและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าไปร่วมดำเนินการในการบวนการ/ขั้นตอนจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดฯ ในทุกขั้นตอน

7. ไม่ควรแต่งตั้งส่วนราชการทุกภาคส่วนเป็น ก.บ.จ. แต่ควรจะคัดเลือกและแต่งตั้งจากส่วนราชการที่รับผิดชอบภารกิจที่สำคัญในจังหวัดพะเยา และมาจากต่างกระทรวงกันเพื่อให้เกิดความเป็นกลางโดยไม่ได้นองเฉพาะภารกิจของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง